

144/2 URDVOLLELVA (Vassdragsnr. 144.5Z)

<u>Fylke(r):</u>	Nordland
<u>Kommune(r):</u>	Bindal
<u>Kartblad N50:</u>	1825 III
<u>Nedbørfelt:</u>	63,0 km ²
<u>Toppunkt-utløpspunkt:</u>	1043 - 0 moh.
<u>Skoggrense:</u>	150 - 300 moh.
<u>Marin grense:</u>	130 moh.
<u>Naturgeografisk region:</u>	36a: Nordlands, Troms og Lapplands høyfjellsregion. Underregion: Bjørkebevokst fjell og lavlandsområder i vestre Lappland. Stort sett avrundede fjell og mellomliggende sletter og daler. Næringsrike kambrosilurske skifre 39b: Møre- og Trøndelags kystskogregion. Underregion: Fosen-Brønnøytynen. Skoger med gran/furu ca. 40/45%, resten bjørk
<u>Landskapsregion:</u>	25: Fjordbygdene på Møre og i Trøndelag 35: Lavfjellet i Nordland og Troms
<u>Urørt natur:</u>	>5km: 5 %, 3-5 km: 28 %, 1-3 km: 31 %
<u>SP-kategori/-gruppe:</u>	II/9
<u>Verneplanstatus:</u>	Vurdert i VP IV
<u>Nasjonale laksevassdrag:</u>	-

Generell beskrivelse

Vassdraget ligger på østsiden av Tosenfjorden med utløp ved Urdeidet.

Området har oseanisk klima. Årsnedbøren øker mot øst og ligger mellom 2000 og 3000 mm for hele feltet. Beregnet spesifikk avrenning er 75,56 l/s/km² og middeltilsiget 4,76 m³/s.

Vassdraget har sine kilder inne ved Granbostadtinden som er den høyeste toppen i feltet. Herfra renner hovedelva nordøstover gjennom en rekke småvann i et åpent fjellandskap med avrundede former. Deretter faller elva ca. 300 meter over en kort strekning samtidig som den dreier nesten 180°, til bunnen av Glømdalen. Øvervatnet, Millavatnet og Glømvatnet ligger på rekke og rad i dalbunnen, hvorav det siste er feltets største vann med et areal på ca. 1 km². Nedstrøms vannet dreier elva på nytt mot nordøst og har over en lengre strekning skåret seg dypt ned i berggrunnen. Ved Kleiva kommer Trollskardelva fra vest og Reppaelva fra nord. Etter samløp renner hovedelva vestover og ut i Urdvollvatnet, et 0,7 km² stort vann som er orientert øst-vest og som ligger 8 moh. Vannet er atskilt fra Tosenfjorden ved en kort elvestubb.

Det går vei fra Åbygda via Stordalen og ned Glømdalen til Urdvolla. Langs veien går en kraftledning som fortsetter fra Urdvolla over Øverengtjørna og Pertjørna og videre på østsiden av Reppavatnet. Det har vært drevet en del hogst og det ligger en rekke plantefelt i området.

Ingen områder er vernet etter naturvernloven.

Geologisk mangfold

Nedbørfeltet ligger i et område med sammensatt berggrunnsgeologi. De østlige høyfjellsområdene består av granitter som har vanskelig for å forvitte. De sentrale og vestlige delene består derimot av lettere forvittringsbare bergarter, som glimmerskifer, glimmergneis, kalkspatmarmor, dolomittmarmor samt lys gneis og amfibolitt i vekslings.

Nedbørfeltets relieff er stedvis bratt. Løsmassedekket er av varierende størrelse. I dalbunnen ligger en elveslette. Enkelte randmorener finnes. Blant annet er Millavatnet delt av en moreneavsetning og Urdvollvatnet er demmet opp av en endemorene. Ved innløpet til Urdvollvatnet ligger et elvedelta som er bygget opp til et tidligere havnivå. Ved sammenløpet med Urdvollelva er dalen vid. Elva mellom Urdvoldalen og Glømvatnet har skåret seg dypt ned i løsmasser. I Reppadalen og Trollskardalen går elva i gjuv og fosser.

Hovedelva er stedvis preget av erosjonsløp i avsetningene, men har også meanderende partier med kroksjøer. Vassdraget har en fluvial aktivitet som er typisk for regionen.

Karstområdet ved Reppen danner en dal som strekker seg nordøst fra Reppavatnet ved Tosenfjorden 170 moh. til opp mot 400 moh. Det finnes mange mindre grotter knyttet til Reppaelva og Hustvollbakkens underjordiske løp. Reppen danner en selvstendig enhet med godt utviklede karstelementer dannet av elv.

*Stor verneverdi ****

Biologisk mangfold

Alle tre arter av anadrom laksefisk, røye, laks og ørret har gode bestander. Her finnes bl.a. Norges sørligste anadrome røyebestand.

Her finnes en del områder med rik vegetasjon, blant annet høgstaudegran- og –bjørkeskog, meget godt utviklede flomarksskoger i området rundt Kleiva/Urdivollan, bekkekløfter og rasmarker. Både Urdivollvatn og Reppavatn har interessante lauvskoger. Over Liafjellet går det et veldig klart berggrunnsskille, noe som gjenspeiles på vegetasjonen. I vest er det veldig rike områder, mens det i øst er fattig snaufjell.

Sandskardmyra/Sandskardtjønnen er viktige områder for våtmarksfugl. Nedbørfeltet har et relativt lite antall arter av fugl. Det er ikke registrert noen sjeldne arter. De mellomboreale skogsområdene er gode hekkebiotoper for hullrugende arter og for varmekjære sangere. Vassdraget har en fauna som er representativ for regionen.

*Meget stor verneverdi *****

Landskapsbilde

Vassdraget er preget av kort vei fra sjøen til snaufjellet. Ved Tosenfjord og Urdivollvatn er dalsidene bratte, og går mer eller mindre rett opp på fjellet. Det er store kontraster fra de frodige dalbunnene til de fattige og høyereliggende områdene. Fjellet består av avrundede former, hvor elvene har skåret seg dypt ned.

Elva går vekslende mellom rolige partier og partier med stryk. Det finnes også en rekke større og mindre vann, og en del områder som er preget av myr.

*Stor verneverdi ****

Friluftsliv

Området brukes som turområde sommer og vinter av lokalbefolkningen. I tillegg drives det organisert utleie av jakt og fiskerettighetene, samt at det selges et begrenset antall fiskekort for Urdivollvatnet gjennom den lokale jeger- og fiskerforeningen.

*Middels verdi ***

Kulturmiljø

Det er gjort steinalderfunn i den ytre delen av Tosenfjorden og tilsvarende funn er mulige innerst i Urdivollvatnet, som var en fjordarm i denne perioden. I Åbygda, rett sør for området, var det en omfattende jernalderbosetting. Et dalføre går fra Åbygda inn i nedbørfeltet. Her ligger tuftene etter Aunsetra som var brukt av gården Aunet i Åbygda. To fangstgroppsystemer ved Glømvatnet stenger to dalfører som går ned til Urdivollvatnet. Dette er sjeldne kulturminner i et kystnært område.

Vassdraget er et tradisjonelt samisk bruksområde, og trolig finnes det mange samiske kulturminner. Det er blant annet kjent flytteveier og kalvingsplasser for rein. En kåte ved Glømvatnet, bebodd til siste krig, er et verdifullt kulturminne. Området inngår i et distrikt med en liten bofast kystsamisk befolkning. Området er en del av Bindalsbruket, og er preget av skogsdrift. Ved Glømvatnet er det rester av en fløtningsdam. På den nedlagte gården Urdivoll står husene fortsatt, mens en annen bare har tufter igjen.

Det er enkelte kulturminneinteresser langs vassdraget. Kulturminnene har kunnskapspotensial i lokal sammenheng og viser ulike etniske grupperes tilpasning. Fangstgropsystemene er sjeldne kulturminner i dette distriktet.

*Middels verneverdi ***

Samiske interesser

Innenfor nedbørfeltet til Urdvollelva er det viktige samiske interesser knyttet til reindrift, utmarksnæringer, kulturmiljø og kulturminner. Det reindriftssamiske kulturmiljøet viser en kontinuitet i bruken av området i et langt tidsperspektiv og området er i dag meget viktig for reindriften i Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt. Området er også viktig i kulturhistorisk sammenheng, spesielt i forhold til den sene overgangen til ekstensiv reindrift i området. I tillegg er også utmarksnæringer som innlandsfiske viktig del av den samiske ressursutnyttelsen av området. Boplasser og reingjerder er registrerte kulturminner i området. Kulturminnene er viktig historiske dokumenter når det gjelder tidligere bruk av området. Mangfoldet av kulturminner fra flere epoker gir området en høy identitetsverdi.

*Meget stor verdi *****

Landbruk

Reindrift

Vassdraget ligger i sin helhet innenfor Kappfjell/Bindal reinbeitedistrikt, som har 7 driftsenheter og 72 reieiere. Nedbørfeltet har særverdi for distriktet som kalvingsland og viktig vårbeite. Gjennom store inngrep i beiteområdene (kraftutbygging og veibygging) har distriktet tidligere mistet store områder egnet for vår- og forsommerbeite, og verdien av gjenværende arealer er stor. Vassdraget går tvers gjennom et vårbeiteområde og det er naturlige trekkveier for rein på tvers av og langsetter Urdvollelva på flere steder.

*Meget stor verdi *****

Jord- og skogbruk

Nedbørfeltet omfatter ca. 6 500 daa produktivt skogareal, derav ca. 3 000 daa utilgjengelig driftsmessig. Det er ikke dyrket mark i nedbørfeltet. Det aller meste av tilgjengelig hogstmoden skog er avvirket. Det drives nå betydelig tynningsaktivitet i området.

*Liten/Middels verdi *(*)*